

DATOS IDENTIFICATIVOS

Antropoloxía da saúde

Materia	Antropoloxía da saúde			
Código	V53G140V01416			
Titulación	Grao en Enfermaría			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición				
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermaría (Povisa)			
Coordinador/a	Suárez González, Vicente			
Profesorado	Suárez González, Vicente			
Correo-e	vsuarez@povisa.es			
Web				
Descrición xeral	Preténdese introducir aos estudantes na reflexión sobre os elementos constitutivos do ser humano, desde unha perspectiva filosófica. Esta materia permite a análise das diferentes concepcións da persoa e das sociedades existentes			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostran posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Ser capaz, no ámbito da enfermaría, de prestar unha atención sanitaria técnica e profesional axeitada ás necesidades de saúde das persoas que atenden, de acordo co estado de desenvolvemento dos coñecementos científicos de cada momento e cos niveis de calidade e seguridade que se establecen nas normas legais e deontolóxicas aplicables.
B2	Saber planificar e prestar coidados de enfermaría dirixidos ás persoas, familias ou grupos, orientados, aos resultados en saúde, avaliando o seu impacto, a través de guías de práctica clínica e asistencial, que describen os procesos polos cales se diagnostica, trata ou coida un problema de saúde.
B6	Aplicar as intervencións da enfermaría na evidencia científica e nos medios dispoñibles.
C11	Establecer unha relación empática e respectuosa co paciente e a familia, acorde coa situación da persoa, problema de saúde e etapa de desenvolvemento.
C15	Identificar, integrar e relacionar o concepto de saúde e os coidados, desde unha perspectiva histórica, para comprender a evolución do coidado de enfermaría.
C20	Capacidade para describir os fundamentos do nivel primario de saúde e as actividades que se desenvolven para proporcionar un coidado integral de enfermaría ao individuo, á familia e á comunidade.
C24	Identificar e analizar a influencia de factores internos e externos no nivel de saúde dos individuos e grupos.
C49	Prestar coidados, garantindo o dereito á dignidade, privacidade, intimidade, confidencialidade e capacidade de decisión do paciente e familia.
D1	Capacidade de análise e síntese.
D3	Capacidade de xestión da información.
D5	Traballo en equipo, multidisciplinar e multilingüe.
D6	Habilidades nas relacións interpersoais.
D7	Razoamento crítico.
D8	Aprendizaxe autónoma.

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Coñecemento e capacidade para uso e xestión de recursos bibliográficos e desde Internet sobre temas relacionados coa antropoloxía da saúde, experiencia da enfermidade, sistemas problemas sanitarios e de saúde e xénero	A1		D3
	A3		D7
	A4		D8
	A5		
Capacidade de organización traballar, priorizar e seleccionar os recursos e materiais axeitados			
Adquisición da conciencia crítica da relación entre o pensamento e os procesos actuais e do pasado			
Mostrar unha actitude ética ante práctica profesional e relación con outros e, especialmente, co enfermo.			
☐ Desenvolvemento da capacidade de Aprendizaxe autónoma			
Coñecer o marco de dereitos humanos e mostrar compromiso con esos dereitos.	A1	B1	
	A3	B2	
	A4	B6	
☐ Capacidade para aceptar o a diversidade como parte da condición humano.	A5		
☐ Mostrar unha actitude ética ante práctica profesional e relación con outros e, especialmente, co enfermo.			
☐ Desenvolvemento da capacidade de Aprendizaxe autónoma			
Capacidade para poñerte no lugar do outro nas relacións co paciente e o seu contorno.	A1	B1	C11
	A3	B2	C15
	A4	B6	C20
	A5		C24
Coñecemento sobre antropoloxía de saúde e factores socioculturais relacionado coa enfermidade			C49
Coñecemento sobre o marco posibles relacións entre a enfermidade e as condicións de marxinación e risco Social.			
Capacidade para asumir aspectos social e cultural na determinación de diagnósticos e tratamentos de enfermaría			
Desenvolvemento de capacidade Aprendizaxe autónoma			D1
			D3
			D5
Poñer en práctica a capacidade de diálogo crítico sobre cuestións antropolóxicas respectando as opinións dos demais e demostrando rigor científico			D6
			D7
			D8
Capacidade para traballar en equipo			
Preparar traballos de análise e síntese con argumentos antropolóxicos utilizando como fontes textos académicos, materiais audiovisuais, publicacións en internet			
Poder traballar en equipo asumindo diferentes funcións e respectando aspectos multidisciplinares e multiculturais			

Contidos	
Tema	
1.- Antropoloxía Social e Cultural. Grandes paradigmas.	O home na cultura occidental. Evolucionismo, materialismo, determinismo, racionalismo, antropocentrismo e biocentrismo
2.-A especie humana	Orixes e evolución do home. O proceso de hominización e humanización A noción de progreso
3.- Antropoloxía da saúde	Construción social de saúde e enfermidade. Papel dos factores sociais nos procesos de saúde-enfermidade. Do modelo biomédico ao modelo psicosocial.
4.- Saúde e multiculturalidade	Enfermidade en varias culturas. Asistencia sanitaria en contextos interculturais.
5.- O corpo, a dor e a morte: visión antropolóxica.	A construción da corporalidade. Antropoloxía da dor. O home enfrontado á morte.
6.- Xénero e saúde	A construción cultural do xénero. Prexuízos de xénero na saúde.
7.- Violencia de xénero	Conceptos básicos. Lexislación. Cultura e violencia de xénero. Prevención
8.- Consecuencias do proceso de emigración na saúde dos emigrantes	Saúde física e psíquica. Principais patoloxías detectadas en emigrantes. Aproximación desde a enfermería
9.- Antropoloxía e hábitos de saúde nas distintas culturas	Abordar a modificación dos hábitos de saúde segundo as diferentes culturas
10.- Investigación en antropoloxía	Métodos cualitativos e cuantitativos aplicados a investigación antropolóxica.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introductorias	2	1	3
Lección maxistral	30	25	55
Seminario	6	18	24
Estudo de casos	6	18	24
Presentación	15	15	30
Resolución de problemas de forma autónoma	1	3	4
Exame de preguntas de desenvolvemento	3	7	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introductorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver.
Seminario	Actividade enfocada ao traballo sobre un tema específico, que permite afondar ou complementar os contidos da materia. Pódese empregar como complemento das clases teóricas
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o/a docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno/a debe desenvolver as solucións axeitadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Entrevistas persoais ou por videoconferencia co profesor para asesorar e orientar a actividade co fin de facilitar o proceso de aprendizaxe
Estudo de casos	Entrevistas persoais ou por videoconferencia co profesor para asesorar e orientar a actividade co fin de facilitar o proceso de aprendizaxe
Presentación	Entrevistas persoais ou por videoconferencia co profesor para asesorar e orientar a actividade co fin de facilitar o proceso de aprendizaxe

Resolución de problemas de forma autónoma Entrevistas persoais ou por videoconferencia co profesor para asesorar e orientar a actividade co fin de facilitar o proceso de aprendizaxe

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Estudo de casos	Abordaxe e solución de casos relativos a antropoloxía da saúde	15	
Presentación	Exposición por parte do estudante ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... pódese levar a cabo de xeito individual ou en grupo	35	
Resolución de problemas de forma autónoma	O alumno mostrará capacidade e solucións para abordar problemas e casos relacionados con antropoloxía, aportando solucións e visión crítica	10	
Exame de preguntas de desenvolvemento	O alumno deberá responder a exercicios nos que aportará unha ampla visión do tema solicitado, nun tempo determinado, relacionando conceptos e extrapolando aplicacións.	40	

Outros comentarios sobre a Avaliación

AVALIACIÓN CONTINUA:

Implica asistencia regular a clase participando en todas as actividades de preguntas de desenvolvemento, resolución de problemas, presentación de traballo e estudo de casos.

Pódese perder a avaliación continua por ausencias non xustificadas (>10% das clases), ou non realizar traballo, non participar en resolución de casos, de problemas e preguntas de desenvolvemento que se van facer no semestre, previo aviso do profesor. **AVALIACIÓN FINAL:**

Cando este sistema foi seleccionado ou se perde o dereito a avaliación continua, é preciso superar un examen con preguntas de desenvolvemento que inclúe os contidos impartidos polo profesor, mais os casos e problemas que se fixeron en clase.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

ARIÉS, P., **El hombre ante la muerte**, Taurus, 2011

HERBERT, C. HEBERT, C, **Antropología cultural**, Prentice Hall, 1997

Bibliografía Complementaria

SABORIDO, C, **Filosofía de la medicina.**, Tecnos, 2020

VALLS, C, **Mujeres invisibles**, Editorial Capitán Swing, 2020

LE BRETÓN, D, **Antropología del dolor**, 2019

FRIEDAN, BETTY, **La mística de la feminidad**, Cátedra, 2016

LISÓN, C, **Introducción a la Antropología Social y Cultural**, Akal, 2007

PICHARDO, J, **Reflexiones en torno a la cultura: una apuesta por el interculturalismo.**, Dykinson, 2003

COMELLES, J.M., PERDIGUERO, E., **Medicina y cultura. Estudios entre la antropología y la medicina**, Ed. Bellaterra, 2000

TORRALBA, F, **Antropología del cuidar**, Fundación MAPFRE Medicina e IBB, 1998

Artigas, M, y Turbón, D.,, **El origen del hombre**, Eunsa,, 2008

Arendt, A, **La condición humana**, Paidós, 1993

Recomendacións